



**İŞYERLERİNDE SİBER ZORBALIKLA BAŞ ETMENİN YOLU DİJİTAL VATANDAŞLIK
EĞİTİMİ OLABİLİR Mİ? GENEL CAYDIRICILIK KURAMI BAĞLAMINDA
KAVRAMSAL BİR DEĞERLENDİRME**

Zümral GÜLTEKİN¹

ÖZET

Günümüzde işyerlerinde geleneksel olarak yüz yüze yapılan zorbalığın yanında, internet ve bilişim teknolojileri kullanılarak yapılan siber zorbalık da işyerlerinde var olmaya başlayan bir zorbalık türüdür. Geleneksel zorbalıkta, zorbalığı yapan kişi belli iken, siber zorbalıkta zorbanın kimliğini saklı tutabilme imkânının olması durumu daha da tehlikeli hale getirmektedir. İşyerlerinde siber zorbalık, tükenmişlikten, işten ayrılma niyetine, iş stresine kadar bir çok tutum ve davranışı negatif yönde etkilediği yapılan çalışmalarla görülmüştür. Diğer taraftan dijital vatandaşlık, pandeminin etkisiyle artan internet kullanımıyla birlikte, tekrar araştırmacıların gündeminde olan bir konudur. Dijital vatandaş, bilgiye ulaşırken ve kişiler arası iletişim kurarken gerçekleştirdiği eylemlerin farkında olan, teknolojiyi zararsız ve etkin şekilde kullanan, sanal ortamda yasal suç niteliği taşımayan paylaşımlar yapan ve bu davranışlarıyla çevresine örnek olan vatandaştır. Dijital vatandaşlık ise, çevreyle etkileşim kurmak için bilgisayar, internet ve dijital cihazları kullanan bir katılımcının teknolojiyi doğru şekilde kullanmasını ifade etmektedir. Dijital vatandaşlık, dijital erişim, dijital ticaret, dijital iletişim, dijital okuryazarlık, dijital etik, dijital hukuk, dijital hak ve sorumluluklar, dijital sağlık ve dijital güvenlik olmak üzere 9 boyuttan oluşmaktadır. Dijital vatandaşlık, yapılan çalışmalarda genellikle ilköğretim ve lise öğrencilerine ve öğretmenlere verilmesi gereken bir eğitim olarak ve gençlerde siber zorbalıkla baş etme yöntemlerinden birisi olarak ele alınmıştır. Bu çalışmada ise dijital vatandaşlığın, işyerinde siber zorbalıkla baş etme yöntemi olup olamayacağı sorusuna cevap aranmaktadır. Çalışmada öncelikle yerli ve yabancı literatürde bu iki kavramın seyrini görmek için, 32 işyerinde siber zorbalık makalesi ve 30 dijital vatandaşlık makalesi nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi yöntemi ile analiz edilecektir. Daha sonra dijital vatandaşlığın işyerinde siber zorbalıkla baş etme yöntemi olarak nasıl kullanılacağı kavramsal bir çerçevede genel caydırıcılık kuramı bağlamında açıklanmaya çalışılacaktır. Yerli literatürde işyerinde siber zorbalık konusunun az çalışılmış olması ve çözüm önerileri ile ilgili oldukça az çalışmanın olması, ayrıca yönetim alanında dijital vatandaşlık kavramının çok az çalışılmış olması çalışmanın önemini artırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijital Vatandaşlık, Siber Zorbalık, Kuram, Caydırıcılık

ICDBME

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, zumral.gultekin@ omu.edu.tr ve ORCID (0000-0003-4032-4651)



**CAN DIGITAL CITIZENSHIP EDUCATION BE THE WAY TO DEAL WITH
CYBERBULLYING IN WORKPLACES? A CONCEPTUAL EVALUATION IN THE
CONTEXT OF GENERAL DETERMINATION THEORY**

Zümral GÜLTEKİN¹

ABSTRACT

Nowadays in addition to the traditional face-to-face bullying in workplaces, cyberbullying using the internet and information technologies is a type of bullying that has begun to exist in workplaces. In classical bullying, the perpetrator of the bully is known, while in cyber bullying, the possibility of keeping the identity of the bully secret makes the situation even more dangerous. Studies have shown that cyberbullying in the workplace negatively affects many attitudes and behaviors, from burnout to intention to leave, to job stress. On the other hand, digital citizenship is a topic that is on the agenda of researchers again, with the increasing internet use due to the effect of the pandemic. A digital citizen is aware that there are serious rights and responsibilities that come with inhabiting the cyberspace, and accepts these terms to make it a safer space for everyone. Digital citizenship refers to the responsible use of technology by anyone who uses computers, the Internet, and digital devices to engage with society. Nine dimensions of digital citizenship : digital access, digital commerce, digital communication, digital literacy, digital ethics, digital law, digital rights and responsibilities, digital health and digital security. In the studies, digital citizenship is generally considered as an education that should be given to primary and high school students and teachers, and as one of the methods of coping with cyberbullying among young people. In this study, an answer is sought to the question of whether digital citizenship can be a method of dealing with cyberbullying in the workplace. In the study, 32 cyberbullying articles and 30 digital citizenship articles in domestic and foreign literature will be analyzed by content analysis method, one of the qualitative research methods. Then, how to use digital citizenship as a method of coping with cyberbullying in the workplace will be explained in a conceptual framework in the context of general deterrence theory. The fact that the subject of cyberbullying in the workplace is little studied in the domestic literature and that there is very little work on the solution proposals, and the concept of digital citizenship in the field of management increases the importance of the study.

Keywords: Digital Citizenship, Cyberbullying, Theory, Deterrence

ICDBME

¹ Ondokuz Mayıs Üniversitesi, zumral.gultekin@omu.edu.tr ve ORCID (0000-0003-4032-4651)